

моралі та істини.

Відповідаючи на виклики часу, Херсонський Академічний ліцей імені О.В. Мішукова при Херсонському державному університеті Херсонської міської ради задовольняє освітні потреби учнівської молоді, ураховуючи реальні економічні потреби держави й суспільства.

Несін Ю. М.*

**СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ З УГРУПУВАННЯМ
«ФРАНЦУЗЬКІ ПЕНСІОНЕРИ-ОСВІТЯНИ БЕЗ КОРДОНІВ»**

Статтю присвячено співробітництву українських шкіл з недержавною організацією «Французькі пенсіонери-освітяни без кордонів». На основі конкретних фактів та історико-педагогічного аналізу їх діяльності висвітлено пріоритети їхньої спільної роботи.

На сучасному етапі розвитку української держави помітно зростає статус українських шкіл за умови їх плідної співпраці із закордонними організаціями, інституціями, угрупованнями, асоціаціями. Участь шкіл у суспільних процесах, задоволення колективних та індивідуальних практичних потреб значною мірою залежить від здатності до ефективної комунікації. Через процес пізнання і спілкування, практичних дій людина так чи інакше впливає на дійсність, змінює її, реалізує творчі можливості в багатьох сферах життя. Саме тому пріоритетною та актуальною в наш час стає проблема вивчення співпраці українських шкіл з франкомовною організацією «Французькі пенсіонери-освітяни без кордонів».

Мета статті – висвітлення плідної співпраці української сучасної школи з французьким угрупованням пенсіонерів-освітян.

Міжнародний педагогічний рух за оновлення школи, навчання й виховання, за побудову якісної навчально-виховної роботи, відповідно до інтересів учителів, учнів та батьків, виник на межі XIX-XX ст. Його ідеї реалізовували в школах, де проголошувалася відмова від зубріння, формалізму й схоластики. В основу було покладено принцип органічного поєднання навчання з продуктивною працею учнів; велика увага приділялася фізичному та естетичному вихованню, дитячому самоврядуванню. На основі вищезазначеного руху, теорії «нового виховання» після другої світової війни у Франції з'явилась недержавна організація «Французькі пенсіонери-освітяни без кордонів». Метою угруповання є підтримка й розповсюдження французької мови, сприяння подальшому розвитку педагогічних інновацій. Керівник асоціації (президент) – Поль Фурньє (м. Ліон). Два віце-президенти об'єднання – Марі-Анж Морель (м. Руан), Марьєт Руні (м. Ліон). Членами ради адміністрації є: бухгалтер – Агнеса Ріффоно (м. Париж), два заступники бухгалтера: Кристіан Шу-Джеффрау (м. Амьєн),

---

* © Несін Ю. М.

ІСТОРІЯ ОСВІТИ

Моніка Тіріо (м. Тулуза), секретар: Жан-П'єр Кювельє (м. Па де Кале), помічник секретаря: Крістіан Дельрійо (м. Пуату-Шаранта). Одинадцять членів працюють в різних країнах світу. Серед цих одинадцяти – Жан-Ів Боссон є делегатом, представником ради адміністрації, який відповідає за діяльність десяти рядових членів угруповання [5].

Французька організація виступає за пропагування педагогічної спадщини не тільки вітчизняних, а й франкомовних учених. Чільне місце посідає Адольф Ферр'єр (1979-1960) – швейцарський педагог, який очолював Міжнародне об'єднання прихильників «нових шкіл» (1912), де було сформульовано загальні організаційні й дидактичні положення нових шкіл. Найважливіші з них: спільне виховання хлопчиків і дівчаток, інтернатний характер школи, об'єднання учнів у невеликі групи (10-12 осіб), широке використання фізичної праці, прогулянок, екскурсів; побудова навчально-виховного процесу згідно з віковими та індивідуальними особливостями дітей; поєднання колективної та індивідуальної роботи в навчанні; спрямування змісту навчання на розвиток розумових здібностей, здатність застосовувати здобуті знання на практиці; надання переваги методам навчання, які збуджують інтерес до науки, розвивають мислення; забезпечення висококваліфікованими педагогічними кадрами; улаштування шкіл у сільській місцевості тощо [1]. Ідеї швейцарця Адольфа Ферр'єра щодо навчально-виховних закладів, які були розміщені на лоні природи, та навчання, де панувало самоврядування вихованців, знайшли відгук серед представників французького угруповання.

Поняття «франкофонія» дуже важливе для французьких пенсіонерів-освітян, тому вони розповсюджують педагогічну спадщину сусідського вченого-педагога Жана-Овіда Декролі (Бельгія). Думки Декролі, психолога, лікаря, прихильника «нового виховання», який у 1901 році відкрив поблизу Брюсселя Інститут для дефективних дітей та розробляв нові методи навчання й виховання, близькі французьким освітянам. «Метод Декролі», що ґрунтується на «центрах інтересів» дитини, користується популярністю не тільки в Бельгії та Франції, а й у країнах Західної Європи.

Два французькі визначні педагоги – Селестен Френе (1986-1966) та Роже Кузіне (1881-1973), їх життя, творчість, спадщина – зажди в центрі уваги французької організації освітян. Селестен Френе був одним із засновників Міжнародного об'єднання прихильників «нових шкіл». Основним принципом створеної ним нової школи було здійснення навчання через самодіяльність учнів, головною формою якої є вільний виклад (усний, а потім – письмовий) своїх вражень та думок (так званий вільний текст). Іншими видами діяльності учнів, за допомогою яких здійснюють навчання, він вважав шкільні конференції, образотворче мистецтво тощо. Роже Кузіне – теоретик «нового виховання», відомий як творець і пропагандист методу

ІСТОРІЯ ОСВІТИ

«вільної групової роботи», за яким учні утворюють невеликі групи (від 3 до 5 осіб) і за своїм бажанням вибирають різні види навчально-виховних занять. Роль учителя, на думку Роже Кузіне, зводиться до спостереження й перевірки кінцевого результату. Окремі елементи його підходу й тепер застосовують у французькій початковій школі, а французькі освітяни поширюють його ідеї, подорожуючи по всьому світу, відвідуючи й Україну, зокрема Херсон, школи з поглибленим вивченням французької мови.

«Французькі пенсіонери-освітяни без кордонів» співпрацюють не тільки безпосередньо зі школами Херсонщини з поглибленим французької мови, але й післядипломними закладами України. Популяризуючи французьку мову, літературу, стиль життя, а також мистецтво взагалі, організація педагогів не ставить перед собою комерційних планів – її представники налаштовані на дружніх, взаємовигідних засадах обмінюватися цікавою, корисною та актуальною інформацією про здобутки минулих часів, а також про труднощі й проблеми сьогодення та шляхи їх подолання. Представники цієї організації – своєрідний аналог волонтерів, місіонерів. Терміни їхнього перебування коливаються в межах від декількох днів до двох років; проживають вони як в українських родинах, так і в готелях. Представниками цього добровільного пенсійного руху є М. Бена, Н. Булетра, Ж. Дельбек та ін.

У своїй активній діяльності вони аналізують, зіставляють, порівнюють, рекомендують та пропагують професію вчителя, спілкуються з освітянами України, діляться своїм досвідом, показуючи свою стурбованість спільними проблемами, зокрема тенденцією старіння педагогічних кадрів [3]. У Франції, наприклад, учителі віком до 30 років становлять лише 10% від усіх працівників освіти. Тому актуальною є проблема геронтологічних досліджень, праць науковців з професійного «вигоряння» педагогів.

У Франції останнім часом персіонерами-освітянами активно обговорюється проблема визначення інституцій, відповідальних за впровадження програм підвищення кваліфікації вчителів. У багатьох великих містах України французькі місіонери надають фахову, інформаційну, експертну, консультаційну, психологічну допомогу вчителям французької мови України. Вони відкриті до діалогу та полілогу, не приховують проблему, пов'язану з економічною та політичною кризами, інфляційними процесами, небажанням французьких освітян працювати в так званих «важких» навчально-виховних закладах, де багато представників інших субкультур, де зустрічаються труднощі з легальними й нелегальними мігрантами з країн Азії та Африки.

У кожній з країн свої проблеми, труднощі та пошук шляхів для їх подолання. Досвід спільної роботи дає нам можливість, на думку Г. Ільченко, «обрати оптимальні шляхи подальшого розвитку взаємозв'язків між двома країнами в системі

підлядипломної освіти» [4, с. 25-31].

Інноваційні педагогічні технології в системі післядипломної освіти чітко простежуються у створенні програмних посібників, на кшталт «Гіда творця». Посібник підготовлений на замовлення Міністерства освіти і науки України, він є міжнародним франко-українським проектом для вдосконалення викладання французької мови в обох країнах. Посильну участь брали в цьому й представники пенсіонерів-освітян. Загалом двадцять п'ять методистів із Франції та України розробляли посібник. Спільна праця тривала протягом трьох років (2003-2005), під час яких методисти разом з учителями-практиками та з французькими пенсіонерами-освітянами виробили певні критерії оцінювання учнів. Це відбулося завдяки численним семінарам, що проходили в Парижі та Києві з липня 2003 по липень 2004 року. Робота семінарів була організована Міжнародним Педагогічним Дослідницьким Центром у місті Севр і керували нею французи. Метою спільного проекту була допомога вчителю Франції та Україні обирати оптимальні, дієві педагогічні прийоми й активно впроваджувати їх в освітній процес.

Таким чином, на основі конкретних фактів та історико-педагогічного аналізу їх діяльності висвітлено пріоритети їхньої спільної роботи, доведено користь від плідної співпраці української сучасної школи з французьким угрупованням, показано практичний зиск від комунікаційних процесів, зображено вагомую роль організації щодо збагачення форм і видів роботи, подальшого удосконалення педагогічної майстерності освітян [2].

Підсумовуючи все вищезазначене, наголосимо, що інтеграційні процеси між двома країнами заслуговують на розвиток та подальше висвітлення в педагогічній пресі, тому в наших планах на майбутнє – висвітлення співпраці сучасної української школи з іншими франкомовними інституціями, на кшталт «Дому Декарта», «Дому Франції», «Французької школи».

Література:

1. Волкова Н. П. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., стер. / Н. П. Волкова, – К.: Академвидав, 2009. – 616 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. / І. М. Дичківська, 2004. – 352 с.
3. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. // М. М. Фіцула, Вид. 2-ге, випр. Доп. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.
4. Ichtchenko G. France-Ukraine / G. Ichtchenko // Le français. – 2009. – №23 (175). – P. 25-31.
5. Tournier J.-C. Liste des membres du Conseil d'Administration. – Режим доступу: <http://www.gref.asso.fr/spip.php?>